

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Vita B. Francisci Salesii, Episcopi Et Principis Gebennensivm Meritissimi

Maupas du Tour, Henri Chauchon de

Coloniæ Ubiorum, 1663

Cap. XI. Mirabile quiddam in Francisci corpore: honores in funere ab
Aneciensibus delati, Lugdunensibus corpus retinere nequidquam
conantibus.

urn:nbn:de:hbz:466:1-42882

390 VITÆ B. FRANCISCI SALESII
octavâ vespertinâ , anno ætatis quinquagesimo
sexto, Episcopatus vigesimo.

C A P U T XI.

*Mirabile quiddam in Francisci corpore : hono-
res in funere ab Aneciensibus delati, Lugdu-
nensibus corpus retinere nequidquam
nitentibus.*

POSTRIDIE manè, ubi tristis rumor de morte Ge-
bennensis Episcopi cœpit increbrescere, con-
fluere continuo urbs tota ad casulam, & prole-
quisque venerari sacrum corpus, osculando pedes,
& Sanctum appellando. Corpus lectum auctori-
tate Jacobi Ollerii, Juri Lugdunensibus summa
cum potestate dicundo præfecti; quò condiri pos-
set, balsamo adhibito, ut mos est in Viris primariis,
præsertim dum asportandum est aliò. Aucta admi-
ratio, dum vesicula fellis, acri illo humore pro-
fus carens, nihil aliud exhibuit, nisi grana quædam
versicoloria, ad trecenta, sic inter se connexa, apra-
que, ut Rosarium crederes: certissimo indicio, ut
à Medicis ipsis observatum est, quanto demum
studio, quantaque contentione, iracundiæ motus
totâ vitâ cohibuisset fortis Præsul, quam ad ira-
cundiam erat à natura proclivior: & indidem eni-
tescebat prætereà religiosa illa pietas, quâ semper
in res asceticas incubuerat. Ex iis granis sibi aliquot
depoposcere Viri feminaeque principes, & hone-
stissimus quisque prætereà adstantium: ita mos ge-
rendus

rendus flagrantibus fuit. (a) Idemque factum de
 cruore, visceribus, vestibus, rebûsque aliis generis
 ejusdem, quas Præsul tetigisset, aut omnino ad u-
 sum quotidianum adhibuisset : horum pleraque
 thecis argenteis includere complures ceu lipsana
 summi pretii. Cor quidem Ludovicus XIII glo-
 riosæ memoriæ inclusit auro, (cùm priùs in argen-
 teâ tantùm thecâ depositum fuisset apud Monia-
 les Visitationis) gratianimi ergò, quòd tanti An-
 tistitis precibus è gravi morbo emerisset. Ducissa
 autem Vindocinensis, non minùs virtutis laude,
 quàm clarissimorum natalium splendore illustris,
 post acceptum Francisci apud summum Deum
 gratiâ beneficium quoddam, aliam Ecclesiæ in
 quâ quiescit, donavit ex crystallo, unionibus, ada-
 mantribus, gemmarumque generibus aliis illustra-
 tam. Tum quidem iis rite atque ordine peractis,
 in Aedem sacram Visitationis delatum corpus est,
 ibidemque collocatum in lecto strato magnificè,
 omnium oculis propositum : postridie, Justa Ec-
 clesiastico ritu persoluta, tanto concursu veneran-
 tium, ut illud Psalmographi (b) in Francisco pla-
 nè locam habuerit, *Nimis honorificati sunt amici tui
 Deus: quorum gloria id habet, ut nunquam inter-
 cidat, utque cum eâ, nulla rerum earum quæ in
 terris magnificæ putantur, comparari ullo modo
 queat. Sanè præclara pompa fuit, quâ Anecium
 sacrum corpus deportatum est, postquam nihil
 non egerat idem ille Ollerius Lugdunensibus gra-*

B b 4 tifi-

(a) *Moniales Visitationis Monasterii Aniciensis, in
 Vellais, aliquot grana ex iis habent, quæ nos sæpius vidi-
 mus, (b) Psal. 138.*

392 VITÆ B. FRANCISCI SALESII
tificandi studio, ut in celeberrima illa urbe rema-
neret: vetuit enim Regis Christianissimi nomine,
ne loco moveretur donec relecto Testamento de
defuncti voluntate constitisset: quo quidem me-
dio intervallo, cum nihil dum de Francisci obitu
innotescere humanâ diligentia potuisset, intere-
dum in ejus diœcesi, Aneii potissimum, in Eccle-
siis omnibus expositum sacrosanctum Christi
Corpus perstabat, civibus pro Episcopi sui salute
preces certatim fundentibus, ignorantibusque
quantam jacturam fecissent; quidam divinitus de
Francisci è vitâ discessu cognovere. Prior quidem
Talorienſis, Claudius ille, Ludovicus Nicolaus
Coëxius, de quo supra, dū Sacrum facit in S. Ger-
mani Aede sacrâ, vidit se derepentè clarissimâ qua-
dam luce circumfusum, proque imagine tabulae
quæ pro Altari prostabat, vidit Beatum Episcopū,
cum rochetto nive candidiori, & in tenues rugas
mirâ arte crispato, stolaque geminis coopertâ, lon-
gè exquisitioribus, longèque majoris pretii, quam
earum ullæ quæ in terris cernuntur: è vultu emica-
bant undique fulgentes radii. Sacerdos admiratio-
ne defixus delibutusque gaudio, omisâ curâ & cogi-
tatione orandi deinceps pro ejus incolumitate,
Antiphonam potius Ecclesiæ de Episcopis Con-
fessoribus recitare submissè, *Sacerdos & Pontifex, &
virtutum Opifex, Pastor bone in populo, ora pro nobis Do-
minum; & Sacro absoluto, ad locium conversus,*
Obiit, inquit, Reverendissimus Episcopus Gebennensis;
idemque Religiosis Monasterii sui confirmavit
illico, antè quàm videlicet de morte Episcopi ad
ea loca quidquam pervenisset. Ubi verò tristis ru-
mor

mor increbuit, gemitus & lamenta, aliumque tota
 Antientis civitate silentium. Deplorabant alii or-
 bitatem suam, qui Pastorem amisissent, à quo tan-
 tã caritate per semitas Dei deduci soliti erant: alii,
 egentiores præsertim, carituros se deinceps illa
 ope tam parata, tamque certis subsidiis: lamenta-
 bantur viduæ, ereptum sibi eum, à quò unicè pro-
 tegebantur; orphani patrem, ærumnosi consola-
 torem, pii omnes directorem requirebant, Mo-
 niales Visitationis Patriarcham suum. Accessit ad
 acerbitatis cumulum, fama de Lugdunensium
 contentione retinendi corporis: quare in publi-
 co civitatis conventu decretum, ut de re tanti mo-
 menti ad Celsissimum Sabaudicæ Ducem scribe-
 retur, literæ hunc in modum conceptæ.

*Dum post obitum meritissimi nostri sanctique Episcopi,
 in eo toti eramus, Serenissime Princeps, ut iusta illi exhibe-
 rimus, ac nostro mœrori levando, ipsius Corpus exciperemus
 tanquam summi pretii depositum, qua una via relevatum
 in utrunque communem dolorem arbitrabamur; renuncia-
 tum nobis est, obstitiff Lugdunenses, ne illud exportaretur.
 Quamobrem confugiendum nobis esse putavimus ad Celsi-
 tatis Vestra bonitatem, quò summam suam auctoritatem
 interponere ne gravetur, ad perficiendum ut sacer ille the-
 saurus vestra ditioni redoneatur, recuperet hæc Diœcesis orna-
 mentum suum, populus consolationem, civitas hæc excipere
 pergat cœlestes benedictiones, quibus illam Dominus imper-
 titus est, dum sanctus ille Præsul in vivis fuit.*

His lectis literis pius Princeps primùm omnium
 dolorem intimum de tanti Viri morte testatus est,
 & Generalem Ordinis cujusdam compellans,
 Mortuus est, inquit, Vir totius Europa primus; atque obi-

us ille sanguineis lacrimis prosequendus mihi videtur. Tum mandavit Oratori apud Regem Christianissimum suo, ut causam istam urgeret impigre apud eundem, ad quem de eâ re scripsit, perficeretque omnino, ut juberet sanctum illud Corpus à Lugdunensibus tradi.

Et æquior erat postulatio, quàm ut negaret Princeps optimus quod postulabatur, quanquam non sine dolore Lugdunensium. Cessere tamen, ut par erat, corpusque tradidere Jano Saletio, Equiti Melitensi, Jano Regardo, Georgio Rollando, Canonicis Anciensibus ad id missis. Justa persoluta prius, tum à Parocho S. Michaëlis, tum à Canonicis Ecclesiæ S. Niferii, quorum quidam ex Collegio cum indignè ferret succollare corpori homines è vulgi facie, haud consentaneè venerationi quæ sacro corpori debebatur, *Quid, inquit, exclamans in turbâ sinemus corpus sacrum hocce, tam indecorum in modum haberi? Quin succedimus oneri nostris ipsorum humeris religiosos artus gestamus? Nec plura præfatus, primus dimovet vespillones, cumque Collegis aliquot aliis accurrentibus, feretrum gestare aggreditur, donec impositum quadrigæ est: quâ consistente pro valvis Aediculæ sacræ R. R. PP. Recollectorum, ibidem instaurata Justa funebria sunt, habitaque in propatulo. Oratio de tanti Episcopi laudibus, ad infinitam multitudinem quæ sacrum corpus comitabatur. Nimirum obliti sui pii homines in odorem unguentorum Francisci trahebantur, hoc est, opinione tantæ virtutis incitati, & muneribus quæ è cælo in gratiam accepti famuli largiebatut Deus; à corpore discede-*

re non poterant. In itinere autem, perpetuæ supplicationes, succedentes aliæ aliis: quo ferè modo olim, dum S. Joannis Chrylostomi corpus trigesimo postquam obierat anno relatum est Constantinopolim, urbes totæ obviàm procedebant cum acclamationibus; quæ quanta esset vulgò de illius sanctitate opinio, illustrissimum in modum testarentur. Unus tamè fuit, qui à terro dæmonè actus, ringente ad triumphum illius, quem exosum semper dum in vivis esset, imprimis habuerat. eò usque proterviæ progressus est, ut sibilis cachinnòque, honores qui famulo Dei deferebantur exciperet. At non impunè temerario cessit petulans impietas: continuò & cæcitate percussus est, & voce caruit; quo ferè modo observat Jesus Sirach (c) à Chaldæis incensam *electam sanctitatis civitatem, & desertas factas fuisse vias ipsius, quòd Ieremiam, illum qui à ventre matris consecratus erat Propheta, malè tractassent Iudæi.* Sed qui Deus dicit de tenebris lucem splendescere, mentem sic mimi illius mutavit, ut agnitâ culpâ exoraverit illico veniam, dicti pœnitens; proinde discussa oculorum caligine, linguæque vinculo soluto, canens palinodiam, *Plane, inquit, perspicuum est Antislitem hunc eximia esse sanctitatis.*

Ut in viam revertamur, postquam jam Gebennensem Diœcesim pii portitores attigerant, progressi sunt obviàm sacro corpori Sesselienfes attracti, ut in luctu, funalia accensa præferentes, ad centum & viginti: corpus in medio Templo collocatum sub tabulato arcuato, & innumeris cereis superne ardentibus collucente. Postridie, postquam

ad

(c) Ecclesiastic. 49.

396 VITÆ B. FRANCISCI SALESI
ad Chiuryum pagum deventum erat, adfuerunt
Anecienses, item atrati, unâ cum vicinis undique
Nobilibus: quo tempore mutus ille, in quem carita-
tatem tantam venerandi Præsulis fuisse diximus,
prorumpens in medios, succedensque ad feretrum,
ubi illud attigit, clamores gemitumque auditus ede-
re tam mœstos, ut unicuique miserationem exci-
tarit. Atque hîc accedens germanus frater, Episco-
pus deinceps Gebennensis, è ligneo gestatorio, in
quod translatum ex quadrigâ fuerat, eductum cor-
pus, honorificentius deportandum in Cathedra-
lem Ecclesiam curavit, præcinente Clero, populo
ad supplicationum ritum subsequente. Gestato-
rium diffractum est, funes dissecti, &, quod mire-
re, primùm à militibus quibusdam Lotharingis,
qui è ipsi è suâ statione accurrerant, unoquoque
sibi aliquid ex iis quæ Viro Dei quoquo modo de-
servierant, tanquam pro ipsano reservante. De-
nique IX Cal. Feb. qui dies in feriam tertiam inci-
dit, solenni ritu ceremoniâque, quâ tumulari Epi-
scopi solent, parentatum optimo Antistiti in Ca-
thedrâ Ecclesiâ Aneciensi, ab eodem Illustrissi-
mo Episcopo, fratris successore, adstante Clero
universo: mox, illatum corpus est in Aedem sa-
cræ Visitationis, inque parato sepulcro colloca-
tum; ibi *In memoriâ aeterna erit justus: (d)* neque enim
sivit Dominus Deus ejus vitam famamve in ru-
mulo extingui; contra, postquam *adimplevit illum
lætitiâ cum vultu suo, magnificat illum* quotidie in con-
spectu Orbis totius, assiduis miraculis, rebûsque
inauditis, de quibus, Deo favente, uberius agemus
editione alterâ. Interea, quam hætenus dedimus,

(d) Psal. XIII.

gloriosissimi Præsulis Vitæ Historia declarabit
Orbitori, quàm verum, atque, ut ita dicam Pro-
pheticum fuerit Oraculum Clementis VIII, de
quo antè, suo loco: nam aqua illa cœlestis in igne
versa, perinde atque illa, de quâ in sacris literis,
ipsum absumebat. Et verò elementi utriusque na-
turam induit zelus illius: simul incendebat audi-
tores, simul irrigabat affatim pœnitentes, in sacro
homologeterio: refrigerabat idem, & inflamma-
bat. Idem efficiebat in ægrotis ad eorum lectos as-
sidens; idem in hæreticis, quorum absumebat er-
rores; idem in omnibus, quibus id tantum boni
obtingebat, ut ejus familiari consuetudine & ser-
mone uti possent: convertebat ad Deum licentio-
res: contritionem criminosis ingenerabat: iis au-
tem qui jam operam virtuti dare cœperant, sub-
ministrabat fomenta, ad sensus de Domino Deo
teneriores; provectiores ad divini amoris perfe-
ctionem evehebat.

Quam in sententiam S. Joannes Chrysostomus,
(e) *O quanta, inquit, Sanctorum virtus! non sola ipsorum
verba & corpora, sed et ipsa indumenta creatura omni per-
petuo sunt venerabilia. Elia melote Iordanem divisit: cal-
ceamenta trium puerorum ignem conculcaverunt: Elia
lignum aquas mutavit: Moysis virga Mare rubrum divisit,
petram scidit: Pauli vestimenta languores expulerunt: um-
bra Petri mortem fugavit: Martyrum favilla malignos
expellit demones. Proinde minus mirum videtur,
& quod à quodam SS. Patrum observatum est,
Angelus Persarum cum Hebræorum Angelo de
Moysis corpore altercatus est; intelligebat enim*
Custoz

(e) Hom. 2. ad pop. Antioch.

398 VITÆ B. FR. SAL. P. V. CAP. XI.
Custos ille Persarum, fore, ut ex illius corpore
præsentia, comodi & utilitatis aliquid in eos,
quos Deus curæ suæ crediderat, derivaretur. Ne-
que verò ut Enoch & Eliæ, sic Sanctorum omnium
corpora transtulit Deus idem: illa nobis reliquit,
ut per ea non ad fundendas lacrimas, sed ad pietate-
tem incitatemur: voluitque ut ad S. Babylæ corpus
præfens, tanquam coram cœlesti quodam prædi-
gogō, mirabiles morum in melius conversiones fierent.
Quæ si in Franciscum Salesium transferamus, videbimus per illius vestes, epistolas, sanguinem,
mitras, ornamenta cetera Pontificalia, denique per res quaslibet quibus quoquo modo usus
est, mira quotidie à Domino Deo fieri. Quod si
tantam efficacitatem habent ea, quæ ex ejus corpore vim traxerunt; quid non de illius ejusdem spiritu sperandum nobis, siquidem illius sumus participes?
participes autem fieri poterimus, si illius monumentis lectitandis, & huic ejus Vitæ Historiæ dabimus operam. Nimirum ex iis omnibus quæ hîc persecuti sumus, addiscemus præstantissimum illud ex ejusdem Theotimo symbolum, *Aut amari, aut emori: mori & amare: mori alius cujuslibet rei amari, ut IESV Christi amari vivas*: quò fructum bonorum operum in nobis reperiat caritas, non laudum folia. Benedictus Dominus!

Amen:

* *
*

FINIS.

SPIRITUS